

Het nieuwe bewijsrecht

Gevolgen voor aansprakelijkheidsgeschillen

WANNES VANDENBUSSCHE

Advocaat Dispute Resolution Practice, Linklaters Brussel

Vrijwillig wetenschappelijk medewerker, Instituut voor Gerechtelijk Recht, KU Leuven

Linklaters

*“Blättert man in Entscheidungssammlungen zum Beweisrecht,
so fällt bald die ungewöhnlich große Zahl von Urteilen auf,
die gerade in Haftpflichtprozessen ergangen sind”*

(LEPA, 1988)

PLAN

I. PRINCIPE

II. BEWIJSLAST

- A. Medewerking aan de bewijsvoering
- B. Theorie van het bewijsrisico
- C. Bewijsrisico-omkering

III. BEWIJSSTANDAARD

- §1. Normale bewijsstandaard
- §2. Bewijs van waarschijnlijkheid

IV. BESLUIT

I. PRINCIPE

A. UITGANGSPUNT

- **Art. 8.8 BW:** Het **vrije bewijsstelsel** als algemene regel

Behalve in de gevallen waarin de wet anders bepaalt, kan het bewijs met alle bewijsmiddelen worden geleverd

II. BEWIJSLAST

A. MEDEWERKING AAN DE BEWIJSVOERING

- **Art. 8.4, derde lid:** verankering bestaande rechtspraak

Alle partijen zijn gehouden om mee te werken aan de bewijsvoering.

(Brussel 7 juni 2016, RGAR 2017, n° 153541)

(Brussel 25 maart 2014, TBO 2016, 54)

B. THEORIE VAN HET BEWIJSRISICO

- **Art. 8.4, vierde lid:** verankering principe

In geval van twijfel wordt hij die de door hem beweerde rechtshandelingen of feiten moet bewijzen, in het ongelijk gesteld, tenzij de wet anders bepaalt.

(Luik 17 november 2016, JT 2017, 194)

C. OMKERING VAN DE BEWIJSLAST

Art. 8.4, vijfde lid BW: Omkering bewijslast als **ultimum remedium**

- bij een met bijzondere redenen omkleed vonnis*
- uitzonderlijke omstandigheden,*
- toepassing basisregels kennelijk onredelijk zou zijn*
- Onderzoeksmaatregelen en medewerking bewijsvoering zonder resultaat*

C. OMKERING VAN DE BEWIJSLAST

1. Niet toepassen

- Loutere materiële onmogelijkheid om bewijs te leveren
- Overlegging bewijselement (art. 871 Ger.W.)
- Loutere bestaan economisch onevenwicht

C. OMKERING VAN DE BEWIJSLAST

2. Wel toepassen

- Onwerkzame medewerking, al dan niet wegens foutief gedrag

« Or elle était la seule à pouvoir prendre de telles mesures d'investigation [...] Les mesures d'instruction [...] ne sont plus pertinentes, eu égard au temps écoulé [...] Cependant, dès lors que cette situation lui est imputable, la s.a. AXA Belgium ne peut invoquer les incertitudes qu'elle estime subsister quant aux circonstances de l'accident pour considérer que la preuve de la responsabilité de son assurée n'est pas suffisamment rapportée »

(Rb. Brussel 2 februari 2015, RGAR 2015, n° 15207).

C. OMKERING VAN DE BEWIJSLAST

« Alors, d'autre part, que l'absence de production par la clinique des enregistrements permanents de monitoring, [...], devait entraîner à tout le moins un renversement de la charge de la preuve, faisant peser sur la clinique l'obligation de prouver [...], et faisant bénéficier le doute éventuel sur ce point aux victimes du dommage. »

(Cass (civ. 1re), 13 déc. 2012, n° 11-27.347)

Wat met het **verlies van een kans op bewijs**?

C. OMKERING VAN DE BEWIJSLAST

- Bestrafing van foutieve weigering om mee te werken aan de bewijsvoering
(cf. "*Beweisvereitelung*")

(Gent 16 maart 2009, 2007/AR/2192).

C. OMKERING VAN DE BEWIJSLAST

- Een aanzienlijk onevenwicht in bewijsgeschiktheid
 - in het opstellen, bijhouden of leveren van bewijs
 - wanneer buitensporig zwaar of duur

(OGH 17 februari 2005, 6 Ob. 191/04p).

III. BEWIJSSTANDAARD

A. NORMALE BEWIJSSTANDAARD

- **Het concept van bewijsstandaard**
 - Van belang tijdens bewijswaardering
 - Indicatie van overtuigingsgraad
- **Art. 8.5 BW:** over de **normale bewijsstandaard**

Behalve in de gevallen waarin de wet anders bepaalt, moet het bewijs geleverd worden met een redelijke mate van zekerheid

A. NORMALE BEWIJSSTANDAARD

- “*Behalve in de gevallen waarin de wet anders bepaalt, ...*”

- **Lagere bewijsstandaard**

“De producent is uit hoofde van deze wet aansprakelijk, tenzij hij bewijst dat het, gelet op de omstandigheden, **aannemelijk** is dat het gebrek dat de schade heeft veroorzaakt, niet bestond op het tijdstip waarop hij het product in het verkeer heeft gebracht, dan wel dat het gebrek later is ontstaan” (art. 8, b Wet Productaansprakelijkheid) (Cass. 4 mei 2007)

- **Verhoging van de bewijsstandaard (?)**

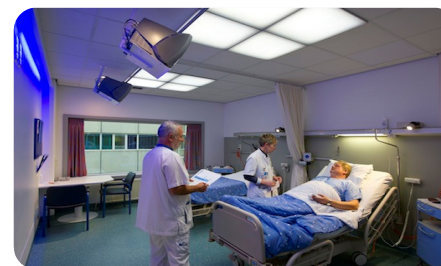
“Wanneer twee of meer voertuigen, betrokken zijn bij een verkeersongeval in België, en indien het niet mogelijk is vast te stellen welk voertuig het ongeval heeft veroorzaakt, wordt alle schade geleden door de onschuldige slachtoffers en hun rechthebbenden, zijnde de personen op wie **met zekerheid** geen aansprakelijkheid rust, ten laste genomen overeenkomstig de bepalingen van dit artikel” (art. 29ter, § 1 WAM)

B. VERLAGING VAN DE BEWIJSSTANDAARD

- **Art. 8.6 BW:** Bewijs van **waarschijnlijkheid**

Art.
8.6,
eerste
lid

- Onverminderd de verplichting tot medewerking van alle partijen aan de bewijsvoering, kan hij die de bewijslast draagt van een **negatief feit**, genoeg nemen met het aantonen van de waarschijnlijkheid van dat feit.

(Luik 1 juni 2016)

B. VERLAGING VAN DE BEWIJSSTANDAARD

- **Art. 8.6 BW:** Bewijs van **waarschijnlijkheid**

Art. 8.6,
tweede
lid

- Hetzelfde geldt voor **positieve feiten** waarvan het vanwege de aard zelf van het te bewijzen feit niet mogelijk of niet redelijk is om een zeker bewijs te vereisen.

B. VERLAGING VAN DE BEWIJSSTANDAARD

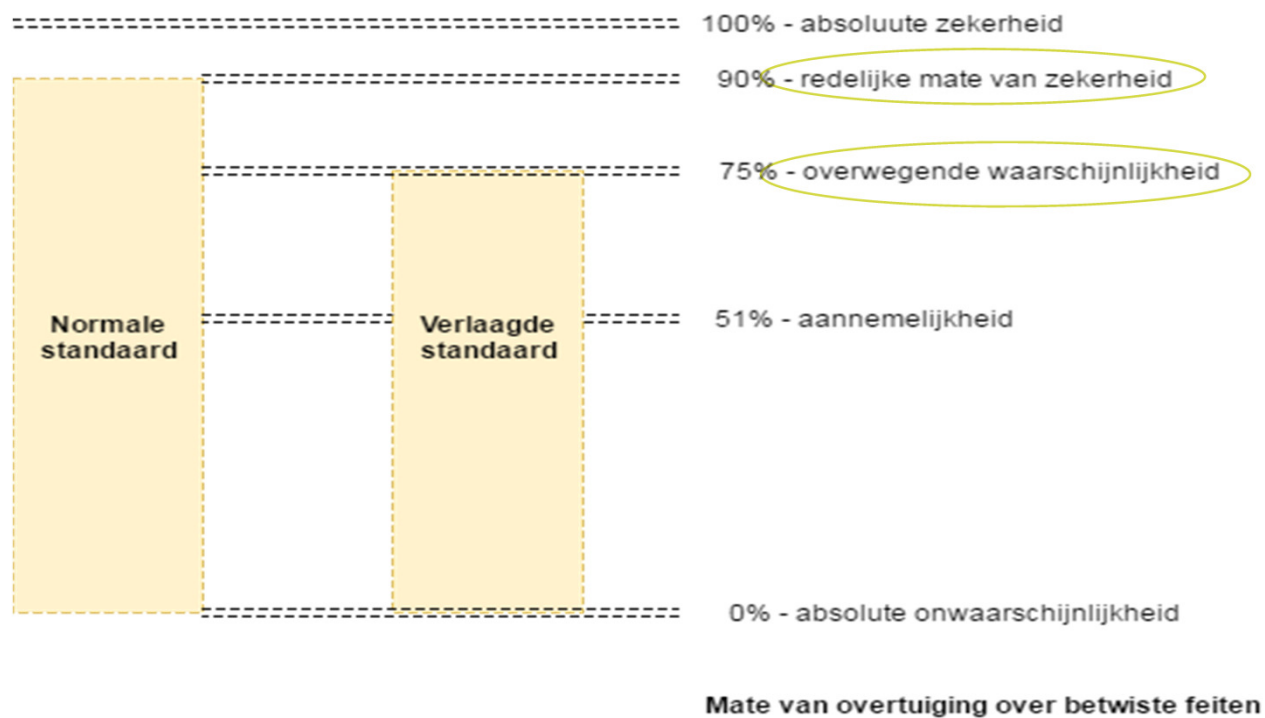
Mogelijke toepassingen

- Feiten in een ver verleden
- Gebrekkige zaak
- Onzekere schade
- Causaal verband

Wat met het de theorie van
verlies van een kans?

B. VERLAGING VAN DE BEWIJSSTANDAARD

Wat met **statistisch bewijs**?

IV. BESLUIT

BESLUIT

- Evolutie, geen revolutie
- Uitkijken naar interactie met aansprakelijkheidsrechtelijke mechanismen
- Wat met ... grote discussiepunten
 - Bijzondere bewijsregel voor vorderingen gesteund op een misdrijf
(Cass. 7 september 2018, RW 2018-19, 1501; Cass. 26 maart 2018, AR C.17.0442.N, ...)
 - Bewijsrisico bij schending van informatieplichten
(Cass. 19 januari 2019, C.18.0210.N)

KU LEUVEN

Dank voor uw aandacht

